

Jurka Rucińskiego, nieco starszego kolegę ze Śródmieścia, Jasła znam od zawsze. Wypominam Mu ten wiek przez uszanowanie dla osoby. Nasze Mamy pracowały w Zakładzie Wytwórczym FOTO - PAM PTTK w Rynku produkującym czarnobiałe widokówki. Nota bene, wcześniej przed wojną w Jasle wydawano wiele kart, ale w małych nakładach. Było kilka zakładów fotograficznych i drukarni. To znamienne, zatem że w Jerzy Ruciński zebrał wspaniałą kolekcję, w której są zdjęcia jasielskiej Rafinerii, wrażenie robi synagoga, swoją wartość mają kartki wydane na okoliczność manewrów cesarskich z września 1900 i cieszą oko inne. Zafascynował mnie tymi jasielskimi pocztówkami i ujął determinacją pasjonata z charakterem.

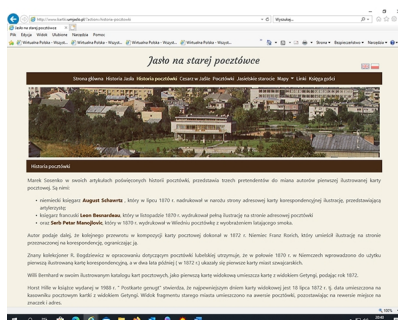

Widok ogólny Jasła w 1938 z Górki Klasztornej od Sióstr Wizytek.

Nasze z Jurkiem wspólne ścieżki dreptaliśmy w Szkole Podstawowej nr 1 i Liceum Ogólnokształcącym. Bowiem Jerzy Ruciński spędził w Jasle młodość lata swego życia. Kiedy wyjeżdżał w 1967, wtedy jeszcze nie wiedział, co to jest tęsknota za miastem, w którym się wychował. Dziś w niedalekim Rzeszowie zbierając, opracowując i udostępniając fotografie i dokumenty, zaświadcza o swym przywiązaniu do macierzy.

Gromadzi widokówki nie tylko po to, by mieć. Kolekcjoner szuka, kupuje, wymienia, podziwia, opracowuje, udostępnia, pokazuje, wystawia, ma sentyment, cieszy Go to. I nie licytuje na ilość, ale liczy się to, co się posiada, czy kolekcja jest zbliżona do pełnego stanu, jaki wypuszczono na rynek. Wartość polega na unikatowości, rzadkości. Bywa, że widokówce towarzyszy frapujący dokument.

Wpisany przez Zbigniew Dranka
niedziela, 26 kwietnia 2020 12:20

Zakładka z historią pocztówki i zdjęciem Młodzieżowego Domu Kultury - widok pierwotny z 1983.

Widziałem oryginały w Jego zbiorze, należycie skatalogowane, starannie oprawione, właściwie zabezpieczone przed zniszczeniem. Te zebrane zmyślnie na stronie, Jurek tak po prostu dedykuje Miłośnikom Jasła, co z wdzięcznością - jako taki - podkreślam.

Inspiracją dla Jego kolekcji pocztówek jasielskich był, jak mi kiedyś wyznał, zbiór kart Jerzego Czechowicza z Jarosławia. W przeciwieństwie do tamtego miasta Jasło było zniszczone doszczętnie, a na starych przedwojennych pocztówkach są piękne ulice z kamienicami pełnymi detali. Spacerując po współczesnym mieście ma się przed oczami te, które zachowały się na kartkach. A to wyzwala pasję historyka badacza. Kiedyś przedmiot użytkowy, dziś traktowany jako wytwór kultury materialnej, czasem jest jedynym źródłem służącym do rekonstrukcji architektonicznej.

Zagłada miasta sprawiła, że w Jaśle nie zachowało się wiele pocztówek. Wywiezione bądź wysłane ocalono na terenie Lwowa, Austro - Węgier, Czech, Stanów Zjednoczonych, Argentyny. Jerzy Ruciński pozyskiwał je w różny sposób: od rodziny, znajomych, kupował na giełdach staroci, w antykwariatach, aukcjach internetowych. To drogie i wymagające cierpliwości hobby.

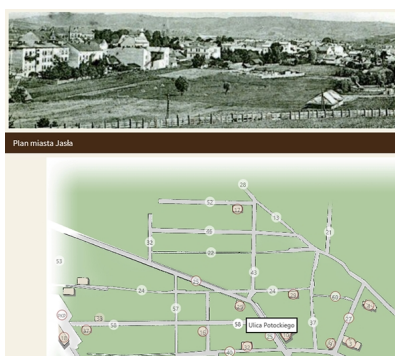
Rynek, budynek Powiatowej Rady Narodowej, na końcu mój rodzinny dom. □ Pocztówka z 1962.

Pocztówki z kolekcji Jurka przewędrowały świat, przeszły przez dziesiątki rąk, inne gdzieś przeleżały. Teraz mają drugie życie, jako znaki minionego czasu. Dziś są rozmaicie usystematyzowane, także jako gratki filatelistyczne.

Wpisany przez Zbigniew Dranka
niedziela, 26 kwietnia 2020 12:20

Można te widokówki oglądać w zakładkach tematycznych. Jest możliwość obejrzenia detali z powiększeniem, zarówno awersu, jak rewersu. W bazie jest około 900 pocztówek i dokumentów dawnego Jasła, w tym dokumenty i starocie - zdjęcia zatrzymanych w czasie zakamarków. Ta oryginalna wizualizacja to dzieło życia Jerzego Rucińskiego. Na niepowtarzalnej stronie internetowej, prezentuje swój zbiór starych kart, ukazujących miasto, którego już nie ma. Konstrukcja obrazu jest prosta: strona główna, dzieje Jasła, historia pocztówki, Cesarz w Jaśle, pocztówki, Jasielskie starocie, lista gości, linki. Są też: plan miasta i mapa Galicji, zdjęcia lotnicze. Jest tu porządek rzeczy sprzyjający dynamice przy oglądaniu. Łatwość wyboru. Wygoda w "żonglowaniu" zakłada różne warianty poznawania zbioru. Pewną nowością są kategorie: "budynki, Cesarz w Jaśle, dworzec kolejowy, kościoły, park miejski, pocztówki i zdjęcia okupacyjne, pomnik, przedwojenne Jasło, pozostałe, rafineria, rynek, ulice, widok ogólny". Filtrując według klucza: "kategoria, rok, typ, rodzaj, miejsce, wydawca, kolor, tylko ciekawe" wyszukujemy eksponaty z możliwością ich podglądnięcia w awersie i rewersie z metryczką dzieła.

Znakomitym odniesieniem dla naszego jestestwa jest mapa Królestwa Galicji, z podkreślonym na żółto Jasłem, od wieków między Lwowem i Krakowem. Przez każde tu i teraz zbliżanie i oddalanie konkretnych miejscowości, przemierzanie w tej przestrzeni utartych i odkrywanych szlaków, ciągle uczę się historii i geografii. Co widzę - Wszystkie drogi prowadzą do ...Jasła !

Plan przedwojennego Jasła. Ulica Potockiego to obecna Ducała.

Uwielbiam, po wielokroć, penetrować plan dawnego miasta, w tej wersji skorygowany i dzięki temu szczegółowszy. Po "najejchaniu" na znacznik wyświetla się nazwa obiektu reprezentowanego. Kliknięcie w znacznik ulicy/budynku posiadający przypisaną pocztówkę otwiera jej podgląd. Owe znaczniki są czytelne: dla budynku z przypisaną pocztówką, dla ulicy z przypisaną pocztówką, dla rzeki z przypisaną pocztówką, dla budynku bez przypisanej pocztówki, dla ulicy bez przypisanej pocztówki, dla rzeki bez przypisanej pocztówki. Pieczołowicie odtwarzanie tamtego Jasła wspierał życzliwie nestor rodzimego modelarstwa lotniczego Andrzej Krupa, którego cechuje dobre rozeznanie terenu miasta w którym mieszka od lat, zmysł topograficzny pilota samolotu i rozległa wiedza o naszej małej Ojczyźnie.

**Ulica Alojzego Metzgera -
Stary spichlerz z drewnianymi oknami wykonanymi przez mojego dziadka Juliana Jurysia.**

Swoista kolekcję zdjęć ukazuje nam jasielskie zaułki i zakamarki, niektóre jeszcze do obejrzenia w realu. Mają swój niepowtarzalny klimat, wywołują wiele wspomnień z dziecięcych zabaw czy młodzieżowych szaleństw - tu i ówdzie. Kojarzą się z konkretnymi ludźmi i różnymi jasielskimi zdarzeniami.

Dobrze, nawet dla jaślan, że obok obrazków jest treściwie przedstawiona historia miasta: najstarsze ślady, Średniowiecze, rozwój grodu wiekach XIV - XVI, pod zaborem zabór Austriacki w XVIII stuleciu, I Wojna światowa, II Wojna światowa.

Warto też zgłębić, w stosownej zakładce, artykuł poświęcony historii pocztówki, która ma wytrwałych badaczy, próbujących uporządkować dzieje ilustrowanych kart korespondencyjnych od zarania do dziś.

Karta pamiątkowa z manewrów cesarskich pod Jasłem w 1900. Cesarz Franciszek Józef I na koniu. Dworzec kolejowy.

Frapująca jest relacja z pobytu w Jaśle w 1900 Cesarza Franciszka Józef I, z racji manewrów armii austro - węgierskiej. Tym bardziej, że wydarzenie to obrazuje licznymi widokówkami specjalna zakładka. Monarcha nocował w pociągu dworcu w Jaśle, w naszym mieście przyjmował hołd składany przez dostojników przybyłych z całej Galicji, modlił się w uroczystej Mszy Świętej celebrowanej przez biskupa Sebastiana Pelczara w Farze i uczestniczył w uroczystym obiedzie w parku miejskim.

Nie lada gratką jest link "Zdjęcie lotnicze: Stacja Kolejowa Jasło z częścią Miasta Jasła". Zostało wykonane przez lotnictwo niemieckie 18 Maja 1944 o godzinie 15:24, pochodzi ze zbiorów "National Archives at College Park", a pozyskał je Marcin Wójcikiewicz. Opracowanie fotografii wykonane przy współpracy z Panem Maciejem Cyganem. Zaś uszczegółowiony w stosunku do oryginalnego opis ważniejszych budynków terenu stacji Jasło oraz części miasta Jasła możliwy był dzięki nieocenionej pomocy Panów Andrzeja Krupy i Anatola Michalika.

I miał swoje wyczucie Jerzy Ruciński powierzając wirtualny graficzny katalog swej kolekcji młodym. Jakiś czas stroną administrował Marek Osiński i już wtedy widoczna była odmiana. Pewne zasługi dla tego przedsięwzięcia ma zięć kolekcjonera Szymon Dukała za wprowadzenie kolekcji do HTML. Dzięki Panom Piotrowi Kubickowi i Pawłowi Mucha mamy wersję angielską. Marek Wolak wzbogacił zbiór o starocie i pocztówki okupacyjne. Ale odkąd autorem nowych rozwiązań jest Jakub Jajuga odkrywam jakościowy skok i możliwości, pewnie nawet ponad percepcję przeciętnego odwiedzającego stronę.

Hotel Krakowski. Pocztówka bez obiegu, czarno-biała. Druk-1909. Obecnie Zakład Energetyczny.

Jerzy Ruciński chętnie udostępnia też zainteresowanym mediom i wydawnictwom swój skarb. Wspólnie z Aleksandrem Borkowskim, podobnym sobie pasjonatem z Jasła, upublicznili część swoich kolekcji w albumie "Jasło na starej pocztówce" wydanym przez oficynę "Apla". Promocja wydawnictwa odbyła się 21 września 2006 w Młodzieżowym Domu Kultury w Jaśle. Każda strona tej książki sygnowana jest w druku pieczęcią znalezioną przeze mnie na strychu rodzinnego domu: "TYM. ZARZĄD KRÓL. WOL. MIASTA JASŁA" z herbem miasta z czasów zaboru.

"Posłaniec uczuć", jak ładnie nazwał pocztówki jakiś spadkobierca kolekcji dziadka, ciągle emocjonuje formą i treścią. Kartka to nie tylko miejsce, jego historia, ale korespondencja, charakter pisma, styl, krój, sztuka. Często skrupulatnie zapisana, atramentem odmiennym od druku. A to wskazaniem domu, hotelu, okna, balkonu. Albo historią podróży czy przygodą życia. Czasem tajemnicami miłosnymi.

Godzi się też odnotować, że ongiś Jerzy Ruciński zadbał o możliwość umieszczenia strony: "Jasło na starej pocztówce" na serwerze miasta, co z wdzięcznością przypisuje Panu Andrzejowi Czerneckiemu, byłemu Burmistrzowi Miasta Jasła. Możliwość kontynuacji tego dzieła na nowym serwerze Miasta Jasła była możliwa dzięki przychylności obecnych władz miasta z Panem Burmistrzem Ryszardem Pabianem. Stąd zapewne link do strony miejskiej: [www. um.jaslo.pl](http://www.um.jaslo.pl) - Urząd Miasta w Jaśle. Znajduję tu i swój ślad w necie: www.zbigniewdranka.pl - Strona Zbigniewa Dranki. A merytorycznym dopełnieniem są wirtualne odniesienia: franz-josef.cz - Pierwsze Internetowe muzeum Cesarza Franciszka Józefa I oraz [Jasielscy Żydzi - prezentacja do pobrania](#).

Wpisany przez Zbigniew Dranka
niedziela, 26 kwietnia 2020 12:20

Heavenly Bodies - 1946, Zbigniew Dranka, 6.9x5.4 cm, oil on canvas, 1946